

Konkurransetilsynet
Norwegian Competition Authority

Helse- og omsorgsdepartementet
Vedlegg
S.nr. 200502858-79

Moderniseringsdepartementet
v/ Andreas Tveitereid
Postboks 8004 Dep.
0030 Oslo

MODERNISERINGSDEPARTEMENTET	
ARKIVKODE	008 HOD
18 OKT. 2005	
SAKSB.	
SAKSNR.	200502464-4

Deres ref.: 200502464 -JATV
Vår ref.: 2005/1074
MAB ANES 553.2

Saksbeh.: Andrew Essilfie

Dato: 17. oktober 2005

■ Høringsuttalelse - NOU 2005:11 - det offentlige engasjement på tannhelsefeltet

Konkurransetilsynet viser til brev fra Moderniseringsdepartementet datert 20. juli, samt høringsnotat på Helse- og omsorgsdepartementets hjemmesider på Odin om ovennevnte forhold.

Bakgrunn

Ved Kronprinsregentens resolusjon 13. mars 2004 ble et utvalg oppnevnt for å vurdere det offentlige engasjement på tannhelsefeltet. Utvalget har i notatet identifisert følgende hovedutfordringer:

1. Vi har et regionalt fordelingsproblem ved at vi mangler tannleger i mange deler av landet.
2. Vi har et sosialt fordelingsproblem ved at det finnes grupper som har klare behov, men som per i dag av forskjellige årsaker ikke får et godt tilbud.
3. Vi må få tannhelsetjenester produsert på en mer effektiv måte, bl. a. gjennom bedre arbeidsdeling mellom profesjonene i tannhelsetjenesten. LEON-prinsippet (Laveste Effektive OmsorgsNivå) må være førende også for tannhelsetjenesten.
4. Vi må bedre samarbeidet mellom offentlig og privat sektor.
5. Vi må ha en mer offensiv og bevisst satsing på helsefremmende og forebyggende arbeid.

Utvalgets hovedtilrådinger er oppsummert i følgende avsnitt:

- i. Utvalget går ikke inn for en generell offentlig finansiering av tannhelsetjenester eller en fastlegeordning. Det tilrådes at det offentliges engasjement rettes mot de grupper som anses å ha et særlig behov for tannhelsetjenester.
- ii. Det foreslås en styrking av den offentlige tannhelsetjenesten gjennom bl. a. økt forskning og et bedre samarbeid mellom forvaltningsnivåene i helsetjenesten.
- iii. Det innføres tiltak for å bedre geografisk fordeling av tannleger. Flertallet i utvalget foreslår at det innføres generelle nasjonale takster for tannhelsetjenester i offentlig og privat sektor. Utvalget er av den oppfatningen at prisregulering med

Original sendt
til:

- maksimaltakster for tannbehandling vil gjøre det mindre attraktivt å leve av små pasientporteføljer i store byer og dette vil medvirke til å styre etableringen av virksomheter.
- iv. Utvalget foreslår etablerings- og driftstilskudd som en mulighet for å gi tilbud om tjenester i områder hvor det ellers ville ha vært utilstrekkelig tannlegedekning.
 - v. Utvalget foreslår turnus for tannleger. Dette ville medføre om lag 100 nye turnusstillinger.
 - vi. Det foreslås stimulerings tiltak i deler av landet med mangel på tannleger. Ulike rekrutterings- og stabiliseringstiltak foreslås.
 - vii. Offentlig finansierte tannhelsetjenester bør avgrenses til å gjelde nødvendig tannbehandling, inkludert forebygging.
 - viii. Utvalget mener det er et nasjonalt ansvar å sørge for en rimelig behandlingsdekning over hele landet. Hvorvidt de offentlige tannhelseoppgavene i fremtiden best løses ved at de styres av et statlig forvaltningsorgan, et statlig foretak eller som nå av et lokalpolitisk organ (fylkeskommunen) har utvalget delte meninger om.

Konkurransetilsynets kommentar

Konkurransetilsynets kommentar gis fra et konkurransemessig perspektiv. Vi vil derfor i etterfølgende avsnitt konsentrere oss om forhold av konkurransemessig betydning.

Innføring av maksimumspriser for tannlegetjenester, etableringskontroll og tannlegehjerner

Som et tiltak for å bedre den geografiske fordelingen av tannleger foreslår utvalget at det innføres prisregulering med generelle maksimale nasjonale takster.

Først vil Konkurransetilsynet påpeke at generelt har maksimumspriser uheldige virkninger med hensyn til markedstilpasning og den totale velferden. Det er derfor viktig at slike prisreguleringer brukes med varsomhet. Maksimumspriser kan være aktuelt i tilfeller der tilbyderne er de facto monopolist eller der det vil være "uetisk" med høye priser på livsnødvendige tjenester.

Generelt vil bruk av maksimumspriser kunne medføre overskuddsetterspørsel, som allokeres ved ventelister, mv. Det eventuelle overforbruket av tjenesten vil medføre et tap i allokeringseffektivitet og dermed en reduksjon i den totale velferden.

Bruk av maksimumspriser vil også kunne ha andre utilsiktede virkninger. Det er viktig å merke seg at markedet for tannhelsetjenester preges av informasjonsasymmetri, der brukerne stiller veldig svakt i forhold til tilbyderne. Gjeninnføring av maksimumspriser vil kunne medføre insentiver til en nedgang i tjenestekvalitet og overbehandling.

Videre ser ikke Konkurransetilsynet hvordan slike maksimumspriser vil kunne føre til en bedre geografisk fordeling av tannlegetjenester. En innføring av nasjonale takster vil etter tilsynets mening ikke være nok insentiv for at tannleger etablerer seg i distrikter i stedet for sentrale strøk. Alt tyder på at eventuelle maksimumspriser må være differensierte, med høyere takster for distrikter, for å oppnå den ønskede effekten (flere etableringer i distrikter).

Konkurransetilsynet slutter seg også til dissensen av utvalgets medlemmer Magne Audun Kloster og Gro Christin Knudsen med hensyn til at maksimumspriser har vært utprøvd og vist seg å ha uheldige virkninger for tannhelsesektoren. Gjeninnføring av maksimumspriser vil derfor være et steg tilbake.

Videre stiller Konkurransetilsynet seg negativt til bruk av etableringskontroll og stillingshjemler. Tilsynet mener at etableringskontroll og bruk av stillingshjemler er en hindring til fri konkurranse. Etableringskontroll og bruk av tannleggehjemler uten prisregulering vil isolert sett medføre en økning i priser.

Etablerings- og driftstilskudd

Utvalget foreslår etablerings- og driftstilskudd som en mulighet for å gi tilbud om tjenester i områder hvor det ellers ville ha vært utilstrekkelig tannlegedekning.

Tilsynet vil påpeke at etablerings- og driftstilskudd bør brukes med varsomhet da dette kan føre til at konkurransen vris i disfavør av de tannleger som står utenfor ordningen. Tilsynet advarer mot innføring av et tilskuddsordning for tannhelsetjenesten som er utformet på samme måte som den for legetjenesten. Fastleger og spesialister med avtaler mottar offentlige tilskudd *for å ha potensielle pasienter på sin liste*, og får i tillegg refusjon for pasienter de behandler. Leger utenfor ordningen får ingen av delene, og må basere seg fullt og helt på pasientens egenbetaling.

Tilsynet har forøvrig ingen merknader til høringsnotatet.

Med hilsen

for *Annelene Vingsgaard*
Knut Matre (e.f.)
seksjonssjef

for *Andrew Essliffe*
rådgiver